

Pregled važnih novic
preteklega tedna

★ WASHINGTON. — Državni department je naznanil, da je ukazal carnskimi uradom in stražam, da preprečijo morebitni poizkus Owena Lattimore-a, da bi odpotoval iz dežele. Lattimore, ki je imel, kakor znano, tehtno besedo, ko se je odločala politika napram Kitajski ter je za kulisami potezal nitke v prid kitajskih komunistov, je baje nameraval odpotovati v Sovjetsko zvezo ali eno izmed njej podložnih držav. Tako je bilo baje državnemu tajništvu sporočeno iz "oficielnega" vira. Owen Lattimore, ki je profesor na John Hopkins univerzi, je že pred tedni zaprosil za enoletni dopust s tega zavoda.

★ ZDR. NARODI, N. Y. — Združene države so izjavile, da je na počil čas, ko se mora enkrat za vselej razgaliti sovjetske laži in zavrniti komunistična natolcevanja ter so pozvale Varnostni svet, naj uvede nepristransko preiskavo o sovjetskih obtožbah, da se Zdr. države in Zdr. narodi zatekajo k bakteriološki vojni v Koreji. Delegat Zdr. držav Ernest A. Gross je spravljal v cirkulacijo resolucijo, na katere osnovi naj bi šel zadevo preiskovati Rdeči križ, ki se je za to že prostovoljno javil, kateremu bi se pridružili še svetov. znani znanstveniki. Sovjetska zveza pa je ta predlog že pred meseci odklonila.

★ PO KOMUNAJZARSKO. — Če hočemo verjeti sovjetski verziji o zadevi švedskega letala in dveh sovjetskih letal, je bila zadeva sledeča: Neoboroženo, težko in okorno švedsko letalo Catalina tipa, s čolnom za pristajanje samo na vodi, čigar naglaga znaša do 145 milj na uro, je napadlo dve miroljubni sovjetski jet-letali, katerih brzina je znašala okrog 600 milj na uro. Miroljubni sovjetski letali sta bili v samoobrambi prisiljeni sestreliti švedsko letalo iz zraka. Hitler je rekel, če je laž dovolj velika in dovolj ponavljana, ji bo svet verjel. ... kar se je tudi često zgodilo. Če bomo dovolj dolgo in vztrajno ponavljali, da vodijo Amerikanci v Koreji bakteriološko vojno, se bo nekaj že prišlo. ...

★ BONN, Nemčija. — Dve največji stranki Zapadne Nemčije — krščanski demokratje in socialisti, zahtevajo takojšnjo konferenco Velike četvorice z ozirom na obnovo združene Nemčije.

★ MOSKVA. — Ameriški ambasador George F. Kennan je odletel 21. junija z letalom v Berlin, od tam pa v London na sestanek z ameriškim državnim tajnikom Achesonom.

★ Z OBJAVO ameriško-portugalskega sporazuma iz leta 1951 se je zdaj doznalo, da bodo imele vse države, ki so članice Atlantske zveze, pravico uporabe letalskih oporišč na Azorskih otokih. Zdaj so Zdr. države edina tuja sila, ki uporabljajo te baze.

★ VENEZUELA je 20. junija prekinila diplomatske odnose s komunistično Češkoslovaško. Teden dni pred tem je prekinila diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo. V svojem pojasnilu tega dejanja je vlada Venezuele izjavila, da je Češkoslovaška ubogljiva dekla Sovjetije ter da izpolnjuje vse njene ukaze.

SMRTNI
UDAREC
KONTROLAM

Kongres hoče prisiliti Mr. Trumana, da uveljavi Taft - Hartleyev zakon.

WASHINGTON. — Zbornica poslancev je 20. jun. provizorično odglasovala, da se odpravi odbor za ustaljevanje mezd in da se prekliche kontrole cen skozi vsemu blagu konzumentov. Ko je zbornica zadala ta težak udarec administracijskemu programu za ekonomsko kontrolo, je končala zasedanje do ponedeljka.

Kongresniki pa so se zedinili, da odlože do srede posvetovanje glede predloge, da se raztegne moč tako zvanega Defense Production zakona z vsemi njegovimi kontrolami mezd, cen in najemnin. Omenjeni zakon naj bi se podaljšal za nadalnje leto, pričeniši s prvim julijem.

Prva stvar, ki pride na dnevni red v sredo, bo, da se prisili Mr. Trumana, da uveljavi v jeklarskem sporu Taft-Hartleyev zakon, ki določa 80-dnevno "ohlaževalno" periodo, tekom katere lahko delavci s tajnim glasovanjem odločijo, ali so za nadaljevanje stavke ali ne.

S koalicijski republikancev in južnih demokratov bo administraciji najbrž nemogoče preprečiti, da ne bi bil sprejet Smithov amendment. Predsednik se zelo brani uveljaviti Taft-Hartleyev zakon v jeklarskem sporu in želi, da bi mu kongres dal oblast zasega jeklarske industrije.

Zdr. države izključujejo
češkega diplomata od
službe pri Zdr. narodih

WASHINGTON. — Zdr. države so izključile nekega češkega diplomata od službe pri Združenih narodih, in to radi njegovega prizadevanja, da bi ukradel nekatere ameriške vojaške tajnosti.

Vladni uradniki so povedali, da je državni tajnik obvestil 10. junija tajništvo Zdr. narodov, da Jiri Stary-u ne bo dovoljen vstop k Ameriko, kjer bi nastopil pri Združenih narodih kot delegat češke satelitske države. On je bil namreč voditelj komunističnega špijnskega kroga v tej deželi, ko je bil lansko jesen 2. tajnik češkega poslaništva.

Pet ubitih v Italiji

TURIN, Italija. — V tukajšnji Nobel tovarni dinamita je nastala eksplozija, v kateri je bilo ubitih pet oseb.

Vremenski
prerok
pravi:

Danes in ponoči dežni prši. Popoldne topleje.

Važni dnevi svetovne
zgodovine

Dne 23. junija 1894 je bil rojen vojvoda Windsorski, poznejši kralj Edward VIII., najstarejši sin angleškega kralja George V.

Novi grobovi

Mary Pirc

V nedeljo zjutraj je nagloma umrla na svojem domu, 1382 E. 47 St. Mrs. Mary Pirc, p. d. Kovarčeva Micka, iz Kremence pri Igu, pri Ljubljani, odkoder je prišla pred 42 leti. Bila je stara 78 let. Njen mož Frank ji je umrl 20. feb. 1949. Tukaj zapuška brata Franka Smole in sestro Uršulo Ponikvar. V Newbury, Ont., Kan., zapuška po pol brata Joseph Sinoleta, v Barbertonu pa bratranca Joe Orenika. Tukaj zapuška tudi mnogo sorodnikov in prijateljev, v domovini pa tri popol sestre. Bila je članica Oltarnega društva sv. Vida. Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8:30 iz Zaskrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9 in od tam v družinsko grobnico na Kalvarijo.

August Aucin

V nedeljo zvečer je nenadoma umrl August Aucin, ki je stanoval zadnjih dvajset let pri družini Krečič na 1056 E. 61 Street. Bil je vojen v vasi Koče pri Slavini na Notranjskem, odkoder je prišel pred 40 leti. Star je bil 65 let in nazadnje uposlen v Sornovi restavraciji kot pomočnik v vasi Koče. Bil je član društva Lunder Adamič SNPJ. Čas pogreba še ni bil določen in bo naznanjen pozneje. Pogreb ima v oskrbi Zakrajškov pogrebni zavod.

Ferdinand Arko

Po dveletni bolezni je umrl v nedeljo zjutraj na svojem domu, 3588 E. 81 St., Ferdinand Arko, star 77 let. Doma je bil iz Sodražice, odkoder je prišel pred 51 leti. Pokojni je bil med ustanovniki fare sv. Lovrenca kakor tudi društva sv. Lovrenca št. KSKJ, katerega član je bil do smrti. Kmalu po svojem prihodu sem je vodil gostilno na High St., v mestu, pozneje pa je imel mlekarstvo v Newburghu. Zadnjih 32 let je bil zaposlen pri Pennsylvania železnici kot inšpektor. Poleg žalujoče soproge Frances, roj. Jappel, zapuška sinove Fred, Stanley, Louis, Anthony in Robert ter hčere Christina Zalelet in Rose Kaplan ter vnuke. Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8:30 iz Louis Ferfolia zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na Kalvarijo pokopališče.

Anton Ostanek

Vsobotno je nagloma umrl za srčno kapjo Anton Ostanek, p. d. Jerinov Tone, star 57 let, stanujoč na 656 E. 156 St. Zapuška soprogo Mary, roj. Zulich, ki je bila rojena v Chicagi, sina Anthony J. hčer Mary, enega vnuka. brata Louisa v Prince George B.C., Canada, ter več sorodnikov. Rojen je bil v Sv. Pavlu št. Vid pri Zatični na Dolenskem, kjer zapuška brata Franceta in Ignaca ter sestre Ivano, Jožefino. Milko in več sorodnikov. Tukaj je bival 38 let in je bil zaposlen kot masinist pri Morrison Products Co. Pogreb bo v torek zjutraj ob 8.45 iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 in nato na Kalvarijo.

Louise Zaitz (Kordish)

V nedeljo je umrla Louise Zaitz (Kordish), rojena Sma-dec, 2127 W. 105 St., vdova po pokojnem Johnu, mati Johna in Louisa in stara mati. Leži v pogrebem zavodu Martens na 9311 Denison Ave., odkoder kre- ne pogreb v sredo 25. junija ob 8:15 v cerkev sv. Ignacija na Lorair Ave. in West Blvd. ob 9. uri, nato pa na pokopališče sv. Križa. Pokojnica je bila članica Oltarnega društva in Društva sv. rožnega venca.

CIO organizacija noče
ne senatorja Tafta
ne gen. Eisenhowerja

CIO organizacija je vrgla tako senatorja Tafta kakor generala Eisenhowerja v en koš. — Za delavstvo ni sprejemljiv ne eden ne drugi.

WASHINGTON. — List "CIO News", ki govori v imenu Philipa Murray-a in drugih visokih unijskih uradnikov, je pretekli teden prvokrat javno napadel Eisenhowerja, katerega je vrgel v isti koš s senatorjem Taftom.

To je bil prvi javni napad te organizacije kot take na generala oz. kandidata Eisenhowerja. Pred tem so sicer nekateri delavski voditelji podajali razne izjave o obeh kandidatih, toda so delali to kot posamezniki.

V ured. članku gori imenovanega lista je rečeno, da delavstvo nimá nikake izbire pri teh dveh kandidatih. "Oba si prizadevata priti do čim večjega spoznanja o stvarih, ki so slabe za Ameriko," je rečeno v tem članku.

Nato kliče članek v spomin izjavo gen. Eisenhowerja, ki je rekel, da je on "no-deal" mož. To izjavo je treba tolmačiti tako, pravi "News", da je to "no deal" za ameriško ljudstvo, "good deal" za njegove pristaše, ki denarno podpirajo njegovo kampanjo, in "trd deal" za ameriškega delovnega človeka.

Med Taftom in Eisenhowerjem, ki ne ve odgovorov na določene velike probleme in ki bi hotel potisniti Ameriko nazaj, tja, kjer je bila pred 50 leti, ni nobene razlike.

Tudi Walter Reuther, predsednik CIO organizacije avtnih delavcev, je izrazil naziranje, da bo treba še počakati, za katerega kandidata se bo delavstvo odločilo.

Dr. Papanek izpričuje
o neznosnih razmerah
v Češkoslovaški

Dejansko je v taboriščih 350 tisoč ljudi, v splošnem pa je vsa dežela eno samo taborišče.

ZDR. NARODI, N. Y. — Dr. Jan Papanek, bivši načelnik češkoslovaške delegacije pri Zdr. narodih, je pričeval in rekel, da so komunisti spremenili češkoslovaško v eno samo ogromno taborišče za suženjsko delo.

Dr. Papanek, ki je resigniral s svojega položaja, ko so v njegovi domovini komunisti prišli na krmilo, je bil prva priča pred odborom Zdr. narodov, ki preiskuje obtožbe o prisilnem delu. Ž njim vred je bil pred odborom tudi dvajsetkrat odlikovani češki general Jan Studlar, ki je prebil sedem mesecev na prisilnem delu v rudniku uranija v Jachymovu.

Dr. Papanek je rekel, da je v delavskih in kazenskih taboriščih približno 350.000 oseb. Na splošno vzeto pa je vsa Češkoslovaška s svojimi 13 milijoni prebivalci spremenjena v eno samo ogromno delavsko taborišče. Vsi, moški kakor ženske, morajo delati brez lastne izbire pri opravljenih in pod pogoji, ki jih določa vlada.

ca Oltarnega društva in Društva sv. rožnega venca.

Položaj sov. ambasadorja v Washingtonu
ni zavidanja vredna diplomatska služba

Ambasador je Stalinova lutka brez lastne volje. — Stopiti ne more nikamor, da bi mu ne sledil ko senca njegov "tolmač". — Odnosi sovjetskega ambasadorja do satelitskih diplomatov so — odnosi gospodarja do slug.

WASHINGTON. — Imenovanje Georgija Zarubina za sovjetskega ambasadorja v Washingtonu ne pomeni zanj nikake nagrade. Kot Stalinov "office boy" ne bo imel namreč nikake svobode gibanja ne jezika.

Stalin namreč sklepa (morda docela pravilno), da če njegov ambasador nikoli ne govori z nobenim Amerikancem, se ne more zagovoriti in tudi mu ne izdati kake tajnosti, niti se mu ne morejo pričeti cediti sline po dekadentnih kapitalističnih radostih. Zato, kamor koli se sovjetski ambasador obrne in gre, mu sledi kakor senca njegov "tolmač", čigar poglavitna naloga in dolžnost je, paziti na ambasadorja.

Aleksander Panjuškin, odpoklicani sovjetski ambasador, govori prav dobro angleško, pa ni stopil niti na zrak brez svojega "tolmača". Kadar se je udeležil kakega oficelnega obeda, je moral biti poleg njegovega sedeža vedno pripravljen sedež za njegovega privatnega krvnega psa.

Razume se, da je tolmač tudi "ronal" celotni "šov". Vedno je bil on tisti, ne ambasador, ki je prekinil slučajnega gosta, kateri se je ustavljal pri Panjuškinu, z vljudnimi, toda odločnimi besedami: "Ambasador ne govori angleško". Nekdaj, ko je Panjuškin v neopaznem trenutku izmenjal par besed z nekim časnikarjem, je tolmač dobesedno priletel od bufeta, prijel ambasadorja pod pazduho ter ga odvedel s seboj.

Posel sovjetskega ambasadorja v Washingtonu je po vsej priliki najdolgočasnejši posel na svetu. Stalin dōvoli svojim ambasadorjem, da gredo samo na skrbno izbrane priredbe, navadno na take, kjer bi bila njihova odsotnost sumljiva. Pa celo v takih slučajih pride ambasador zelo pozno in ostane le par minut, nakar ga njegov "tolmač" vljudno, pa krepko prime pod pazduho ter odvede skozi vrata.

Vsako prijateljstvo v diplomatski koloniji z drugimi diplomati je za sovjetskega ambasadorja izključeno. Panjuškin ni ves čas svojega bivanja v Washingtonu stopil v kak ameriški dom. In Amerikanci niso bili nikoli vabljeni v sovjetsko ambasado, razen po oficelnih opravilih.

Slovenska pisarna
6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

LEMONT. Še nekaj mest je v busu. Ko bo vse zasedeno, nadaljnega busa ne bo mogče več dobiti. Potem se bo možno prijaviti samo za vlak. Odhod v petek (julija 4) zjutraj, povratek v ponedeljek zjutraj in sicer z busom bolj zgodaj zjutraj, z vlakom pa ob 8. Bus stane \$15, vlak \$19.

MOLITVENIKI (Vечно življenje) bodo kmalu spet na razpolago. Ko jih prejmemo, objavimo v AD. Tisti, ki so po pošti naročili in poslali denar, pridejo prvi na vrsto.

ŠOLA (Slovenska sobotna). Nižji razred poišče 5 besed z začetno črko "D." Višji razred spiše iz berila Nevhta besede, ki jih ne razume in vse samostalnike.

kih ali na letno recepcijo proslave oktobrske revolucije. Novi ambasador Zarubin se ne bo mogel odrniti niti na poslastišva satelitskih držav v iskanju pravega tovarništva. Sovjetski diplomatje tukaj sicer občujejo z diplomati satelitskih držav, toda to občevanje je vedno — občevanje gospodarja s služabniki.

Obsežna čiška med
komunisti v Jugoslaviji

V marcu je bila seja Centralnega odbora komunistične partije Jugoslavije. Pri tej priložnosti je minister za policijo Aleksander Ranković poročal o uspehih čistke, ki jo je izvedel v sedmih mesecih, od julija 1951 do 20. februarja 1952.

Iz stranke je bilo izločenih 17,530 članov in 9,300 kandidatov. Izločenci se delijo v naslednje vrste:

1. Zaradi "slabosti do vere" je bilo izključenih 4,200. To so člani, ki se niso držali "linije" partije, ki zahteva, da noben aktivni član partije, noben kandidat za članstvo stranke, ne sme niti aktivno niti pasivno imeti kakršne koli zveze s kakšno versko organizacijo, verskimi obredi in verskimi ljudmi.

2. Radi materialnih poneverb in neodgovornostnega upravljanja strankinega premoženja je bilo izključenih 800 članov odnosno kandidatov.

3. Radi tatvin, ropov in podobnih zločinov proti zasebni imovini, s katerimi so sramotili in kompromitirali stranko, je bilo izključenih 120 ljudi.

4. Radi kominformoskega mišljenja je bilo izobčenih 1,300.

5. Vsi ostali, torej nekaj nad 20,000, je bilo izobčenih radi njihovih simpatij z zapadnimi kapitalisti, kajti ti niso razumeli strankinih navodil. Stranka smatra sedanje sodelovanje z zapadnimi kapitalisti samo kot začasno in ne trajno. Ti pa so smatrali, da je sedanja politika stranke — oddaljevanje od in zanikanje marksizma-ljenuizma.

Med izključenimi je bilo 2,150 oficirjev armade.

Konec 14-dnevnega
štrajka pristaniških
delavcev v Clevelandu

CLEVELAND. — Stavka 100 AFL pristaniških delavcev od štirih kompanij je bila poravnana in končana v petek zvečer. Delavci so obljubili, da se vrnejo na delo, ko jim je bilo obljubljeno 12c zvišanja mezde na uro.

To zvišanje bo plačljivo tudi za nazaj od 1. maja.

Poleg tega zvišanja so bile delavcem privoljene še razne druge ugodnosti.

Sedem oseb zgorelo

NEW YORK. — Dne 18. junija je zgorelo tukaj sedem oseb, med temi dve mladi materi in njiju otroci, ko je izbruhnil ogenj v veliki stanovanjski hiši v Brooklynu. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

Razne drobne novice
iz Clevelanda in
te okolice

10. obletnica—

Jutri ob 7:45 bo v cerkvi sv. Vida maša za pok. Johna Hlad ob 10. obletnici njegove smrti.

20. obletnica—

V sredo 25. junija ob 8:30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave., sv. maša za dušnika za pokojnega Jakoba Ger-mek v spomin 20. obletnice njegove smrti.

Odhod v Chicago—

Mr. Frank Grdina od Grdina Furniture, 15301 Waterloo Rd. je odšel v Chicago na "Furniture Mart," da si ogleda in nabavi za trgovino najnovejše in najbolj udobno hišno pohištvo. Mlade "Persian" mačke—

Mlade "Persian" mačke se dobijo zastoj. Pokličite EN 1-5432

Seja—

Klub Ljubljana ima sejo v torek točno ob 7:30 uri na Recher Ave. Člani naj se v polnem številu udeležijo

Sedma obletnica—

V torek ob 8:30 se bo v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. čarovala sv. maša za dušnika v spomin 7. obletnice smrti Joseph Adamitcha.

Pozdravi—

Mr. in Mrs. Leo Troha iz Miller Ave. pošljata pozdrave iz Jugoslavije, kjer sta sedaj na obisku, vsem svojim prijateljem in znancem ter kličeta: "Bog z vami! Vidimo se 13. julija!"

Na počitnice—

Dr. in Mrs. Anthony F. Spech sta se podala na počitnice v Montano, Yellowstone Park, in Denver, Colo. Zelimo jima veselo zabavo in srečno potovanje.

Vile rojenice—

Mr. in Mrs. Andy F. Zakrajšek Jr., stanujoča na 1256 E. 61 St., so vile rojenice poklonile sinčkar-prvorojenca. Mlada mama in dete se nahajata v Glen-ville bolnišnici. Materino deklško ime je bilo Theresa Tratnik. Tako sta postala 19. junija

Mr. in Mrs. Mike Tratnik iz Chardon že dvajseti stari ata in mama, Mr. in Mrs. Andrew Zakrajšek Sr. iz 1142 E. 76 St., sta pa prvič. Mr. in Mrs. John Pirnat Sr. iz 1142 E. 76 St., sta s tem prvi prastari ata in prastara mama. Vsi so veseli vnuka in pravnuka. Dali so mu ime Andy John III. Cestitke vsem!

Ridgway je obiskal
Udine

UDINE, Italija. — Gen Ridgway se je na svojem inspekcijskem potu po Italiji ustavil 18. junija v italijanskem mestu Udine.

NAJNOVEJŠE VESTI

LAS VEGAS, Nev. — General Eisenhower je zanikal, da bi mu predsednik Truman kdaj ponudil demokratsko nominacijo na letošnji demokratski konvenciji.

BERLIN. — Neki list v Hamburgu poroča, da gradijo Sovjeti ogromen "Stalinov zid" vojaških in mornariških oporišč ob Baliskem morju v Vzhodni Nemčiji.

MEXICO CITY. — Vladni arheologi so včeraj naznanili, da so odkrili pod razvalinami templja ogromno dvorano za žrtvovanje ljudi bogovom. Ta dvorana in tempelj je iz časov Maja civilizacije.

AMERIŠKA DOMOVINA
 6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0623 Cleveland 3, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays
 General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 122 Mon., June 23, 1952

Katoliški shod

Slovenska katoliška skupnost v Argentini se pripravljala na katoliški shod, ki se bo vršil v jeseni v Buenos Airesu. Letos je namreč preteklo šestdeset let od prvega slovenskega katoliškega gibanja, ki pomeni važen mejnik v slovenskem katoliškem shodu. Pet katoliških shodov smo organizirali katoliški Slovenci. Zadnji se je vršil leta 1923, torej bo od zadnjega preteklo kmalu že trideset let.

O slovenskem katoliškem shodu v emigraciji bomo še pisali. Zdi se nam potrebno, da nanj opozorimo že zdaj slovensko javnost v Zdr. državah, da bi morda kako organizirali kako zastopstvo, da bi se podalo jeseni v Argentino.

Letos se vrši tudi v Avstriji jeseni in sicer na Dunaju za Avstrijce katoliški shod, na katerega so se tamkajšnji katoliški krogi že dalj časa pripravljali. Kot priprava zanj se je vršilo v Mariazell študijsko zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki katoliškega gibanja v Avstriji. Tiskovni odtis katoliškega shoda je sedaj izdal poročilo o uspehih in sklepih tega študijskega zborovanja. Iz kratkega izveščka o tem poročilu posnemamo, da se bodo sukala vprašanja na bodočem katoliškem shodu v Avstriji okrog sledečih predmetov:

Cilj katoliškega shoda naj bi bil: "Svobodna Cerkev v svobodni družbi". Svobodna Cerkev naj bi pomenilo, da je Cerkev popolnoma samostojna družba, odvisna le sama od sebe. Vsaka zgodovinska doba ima pač svoj lastni značaj, svoje potrebe in svoje možnosti. Danes nima Cerkev ne kakega cesarja, ne kake svetne vlade, ne stranke, ne kakega razreda, ne kanonov, pa tudi ne kakega kapitala za seboj. Čas od leta 1938 do 1945 pomeni v Avstriji odločno prekinitev s preteklostjo, mostovi nazaj so porušeni, temelji za most prihodnosti se danes postavljajo. Tako gre Cerkev nasproti novi dobi, novemu socialnemu razvoju, iz zahajajoče sedanje epoke.

Pod izrazom svobodne Cerkve misli poročilo povedati, da za avstrijske državljane ni več povratka k državni cerkvi preteklih stoletij, ko je bila Cerkev nekako ponižana za dekle države, ko so vzgajali cele duhovniške rodove za neaktivne državne uradnike. Svobodna cerkev pomeni, da ni več vrnitve k nekdanji zvezi med prestolom in oltarjem, nobene vrnitve več nazaj v dobo, ko se je v Avstriji skušalo uresničiti krščanska načela z nasilnimi poizkusi na čisto organizatornih in državnopravnih temeljih.

Svobodna Cerkev pa more živeti in je dostojanstvo človeka le zavarovano v svobodni človeški družbi.

Toda katoliško ljudstvo odločno želi, da zakonodajalec upošteva njegove želje v vprašanih zakonah in šole. Klic za pomoč družini, klic po ozdravljenju družine, katere stanje je najbolj boleča rana v Avstriji, bi moral doseči ušesa tudi onih, ki stoje ob strani krščanskemu gibanju. Resolucije tudi poudarjajo, da je dolžnost svobodne družbe, da oskrbi svojim članom poleg dela tudi človeškemu dostojanstvu primerno stanovanje.

Glede razmerja med svobodno Cerkvijo in državo zahtevajo predresolucije sodelovanje med Cerkvijo in državo v vseh onih zadevah, ki se tičejo skupnih interesov Cerkve in države, torej v vprašanih zakonah, družine, vzgoje, sodelovanja z vsemi konfesijami na podlagi skupne vere v živega Boga, sodelovanje tudi z vsemi duhovnimi tokovi, z vsemi ljudmi, kdorkoli so in kjekoli, da bodo le pri volji sodelovati s Cerkvijo za resnični humanizem, za svobodo in dostojanstvo človeka.

Komunizem je tudi v naši domovini podrpl vse mostove v preteklost. Prej ali slej pride čas za slovenski narod, da bo treba graditi v čisto novih razmerah nove osnove človeški družbi, ko bo treba prilagoditi tudi katoliško dejavnost novim, dejanskim razmeram. Katoliška cerkev in njeno delo je vse usmerjeno za enim ciljem: ustvariti človeško družbo po krščanskih načelih. Cilj je vedno isti: popolnoma pokristjaniti človeka, nekatera sredstva se pa spreminjajo z ozirom na časovne razmere, ta se morajo spreminjati, se prilagoditi časovnemu okolju in mišljenju, če hočemo doseči uspehe. To so sedaj velike naloge študija katoliških shodov, da preiskujejo in najdejo najboljšo obliko katoliške dejavnosti za čas, v katerem smo in v katerega gremo.

Dejansko bi morala biti v vsakem katoliškem narodu neka stalna taka ustanova, ki bi stalno zasledovala tokove časa, iskala primernih sredstev organizirane katoliške dejavnosti, posebno pa, ki bi skrbela, da se sklepi katoliških shodov res izvrše. Slovenci smo imeli svoj čas nekako eksekutivo katoliških shodov, stalni odbor, ki je skrbel, da so se sklepi katoliških shodov res izvršili, da ni vse ostalo le na papirju. Žal po prvi svetovni vojni radi razdvojenosti ni bilo več onega živega pogona katoliškemu gibanju, kot smo ga poznali pred prvo svetovno vojno.

Veliko nalog bi imel slovenski katoliški shod v emigraciji. Toda za te naloge bi se bilo treba res temeljito pri-

praviti, bojimo se, da je čas za tako pripravo prekratek, vendar želimo iz srca našim bratom v Argentini dosti uspeha. M.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Lep sončen popoldan je. Sonce poljublja naš hrib in mene in mojega prijatelja Jureta pred njegovo lopico, kjer sediva in modrujeva. Ravno se razgovarjava o razliki med spomladjo tu v Ameriki in pomladjo v lepi sončni Belokrajini.

"Ej, ko sem bil mlad poba, kolikokrat sem že bos tekal okrog o sv. Jožefu. V aprilu pa skoro vsako leto." — je dejal Jure.

"Med pomladjo tu in tam je pa res razlika. Menda se zemlja tako suče, da lepo Belokrajino bližje okrog obraza sonca vodi, kakor pa Ameriko."

"Nekaj že mora bit," je Jure pritrdil, nato pa pripovedoval, kako je bilo lepo v belokranjskih gorah. Spominjal se je svojega starega očeta, ki je hodil po enkrat ali dvakrat v goro, kako je pred zidanico na spomladnem soncu pletel košare, ali kaj drugega delal, zraven pa dobro kapljico pokuša.

"Pa eno ti povem Tone," je resno gledajoč povdaril Jure, "da tisti ljudje tistih časov so bili srečni in veseli. Niso imeli denarnic nabasanih z denarjem, dobro je bilo, če so imeli v mehuru za par pip tobaka. Ampak srečo in zadovoljnost so pa imeli na obrazu in v srcu, kar sodobni človek nima. Ali ni res?"

"Seveda, to je res. Ampak svet je zdaj v drugih časih," v časih, ko je človek materialno napredoval. Danes gre tok razvoja v vseh ožirih s silnim tempom naprej. Od tistih starih časov, ki se jih še jaz spominjam, smo dobili elektriko, telefon, radio, plin, televizijo, avtomobil, letalo, zadnje čase radar, s katerega pomočjo vid prodira megle, oblake in celo trdo solidno tvarino. Človeku že ni nič več skrivnega, ne glas, ne vid, ne čas, ne daljina je še marsikaj drugega ne. In kaj vse so odkrili v kemičnem svetu! Vsa ta furija hitrega razvoja prilaguje tudi človeka in ga vodi in tira naprej s seboj, da nima že niti več časa zase, ne za svoje bližnje, ampak hiti naprej kakor nekaj avtomat in res je, opazovalcu se zdi, da sodobni človek izgublja tisto srčno kulturo, ki ga je v tistih "zlatih starih časih" delala priljudnega, družabnega, vselega in srečnega. Tako sodim jaz," sem odgovoril Juretu.

"Si dobro zadel," mi je odvrnil Jure. "Ampak meni se zdi, da med tem, ko svet tako silno napreduje v tehniki, ne napreduje z enako brzim korakom v razvoju vzgojevanja in oblikovanja človeka. Med tem, ko smo prišli do najvišjih stopenj v razvoju tehnike, smo prav malo ali pa nič in včasih celo mislim, da smo nazadovale pri tem, da bi tudi v človeku izboljšali njegove lastnosti tako, da bi izboljšali iz njega kolikor moč grde človeške slabosti in nagnjenja, pa izboljšali in dvignili v njem dobre lastnosti, ki bi vodile v večje medsebojno razumevanje, v večjo bratsko ljubezen med ljudmi. Tu je nekaj narobe. — Zakaj več in bolj ne misli vsak človek, kako bi to dosegel in kako bi odkril kak način, da bi to pospeševal? Tu je treba zastaviti vse sile in moči. Če smo na delu, da poboljšamo in izboljšamo vse drugo, zakaj bi ne šli z vso silo na delo, da poboljšamo tudi sebe — to je človeka same-

ga!"

"Enakih misli sva", sem pritrdil Juretu. "Jaz sem mnenja, da o tem je treba veliko govoriti in veliko misliti in iz dobrih misli se bo že kaj pojavilo. Pa k Bogu se bo moral človek vrniti, — brez tega tudi ne bo srečen. Notranjega zadovoljstva brez Boga ni. Saj če ni Boga, ne veš, zakaj živiš! Ko si mi ravno pravil, kako srečni in veseli ljudje so nekoč živeli po naši lepi sončni Belokrajini, da jim je veselje in zadovoljnost z obrazov gledala, je vzrok to, ker so bili v miru sami s seboj in svojim Bogom. Bog jim je bil vse. Ali se ne spominjaš naših belokranjskih korenin, ko so pred leti ob vsaki besedi mislili na Boga? Pri vsaki stavku, ki so ga izgovorili, je bil Bog. Moj oče, ko so vozili na trg kak pridelek in ko so ga prodali, so jih stranke, zahvaljevale, pa so odgovarjali, ko jim je kdo rekel hvala: "Bogu fala!" Tako so bili belokranjski očanci vdani Bogu, da so vsako hvalo sebi odklanjali, pa jo takoj Bogu poklonili. V neki belokranjski pravljici sem bral:

"Človek hodi, hodi. . .

pa z Bogom vedno hodi!

Kdor brez Boga hodi —

ta z zlodjem hodi. . ."

Bog živi lepo Belokrajino in njene dobre Belokrajince in naj jih obseva do konca dni svetlo božje sonce!

Naj dodam še par lokalnih novic zadnjih dni.

Robert Blackburn, davčni kolektor tukajšnje občine, objavlja, da je prejel že nad milijon dolarjev davkov za to leto. — Skupna vsota da znaša \$1,130,731.00. No, lepa vsota, ampak davkarjev žakelj nima dna in ni nikoli poln.

V tukajšnji katedrali sv. Rajmunda je bilo posvečenih zadnji mesec 15 bogoslovcev v mašniške, ki so dovršili svoje duhovniške študije. Med temi je tudi Rev. Richard Kostelz. Poročilo ne omenja, da je Slovenec, pač pa, da je domačin Jolietčan. — Ime pa je podobno slovenskemu imenu. Dosti naših rojakov se podpisuje mesto Kastelic "Kostelz" ali "Kostelitz". — Slična imena pa se dobijo tudi med drugorodci.

Naš slovenski odvetnik Robert Bučar s 606 N. Broadway St., ki je dovršil svoje pravniške študije že leta 1941 na Chicago Kent kolegiju in bil sprejet tisto leto tudi v zvezo pravnikov, je te dni odprl svoj odvetniški urad v Jolietu. Mr. Bučar je služil med vojno od leta 1942 in do konca vojne v letalskem zboru. Potem pa je bil nad šest let v službi urada vojnih veteranov. Želimo mu mnogo uspeha!

Mr. in Mrs. Leo Colarič z 813 West Park Ave., sta pred nekaj dnevi praznovala 25-letnico zakonskega življenja. Z njimi so proslavljali ta veseli jubilejni dogodek tudi trije sinovi — Robert, Ronald in Jerome. Na mnogo leta!

V cerkvi sv. Jožefa so se poročili: Nevesta Miss Violet Zaletel z ženinom Paul Hanko Jr. Nevesta je hčerka družine Mr. in Mrs. Edward Zaletel, 813 North Bluff St. Ženin pa je iz Rockdale.

Dalje sta se poročila Bernard Robert Muren in Miss Beverly Joan Hartford. Poročila sta se v cerkvi sv. Jožefa v Mayslake, Ill.

Novoporočencem mnogo sreče v zakonskem stanu!

Zadnje tedne so bile na dnevnem redu graditve raznih šol in zavodov. Na stotine mladih graduantov je dovršilo svoje študije za razne poklice. Med temi je tudi mnogo naših slovenskih dijakov in dijakinj; nekatere so dovršili šole z odliko. —

Vsem vso srečo v njihovih poklicih, za katere so se pripravili v šolah!

Smrt, ki neprestano pobira ljudi, tudi našemu kraju ne prizanaša. Te dni je pobrala med nami našo staro pionirko Mrs. Margaret Zupančič, staro 73 let. V Jolietu je bivala nad 45 let. Umrla je na domu svoje hčere Mrs. Reid v Rockdale. — Bila je članica KSKJ, DSD in še drugih društev. Njen soprog je umrl leta 1934. Zapušča štiri sinove in dve hčeri. Naj počiva v miru!

Nagle smrti je umrl rojak Tedor Žagar, star 43 let, s 602 Moen Ave, Rockdale. Zdravnik je ugotovil, da je umrl za srčnim napadom. Zgodilo se je, da je vozil s karo z namenom, da bo tam ribe lovil. Počutil se ni dobro. Ustavil se je v trgovini in je telefoniral bratu. Potem je stopil v avto, ki se mu je balje nazaj zagnal in je zadel ob drevo. Ko je lastnik trgovine prišel ven gledat, kaj je, je našel žagarja slonečnega na krmilnem kolesu mrtvega. Tu zapušča vdovo, tri brate in dve sestri. Naj počiva v miru!

Čitatelje tega lista tu in po Ameriki iskreno pozdravljam.

Tone s hriba.

— F. B. I. je bil ustanovljen 1. 1908.

Novice iz Vel. Britanije

Aberdare, Glam. — Smrt kar preveč kosi letos med našimi rojaki. V nedeljo 3. februarja je vsled zastupljenja s hrano umrl v bolnišnici v Halifaxu po mučni bolezni 43-letni g. Ferdinand Pinosa, doma iz Sevnice ob Savi. K večnemu počitku je bil položen 7. februarja na pokopališču Halifax. Pokojni je bil zelo marljiv in miren.

Dne 26. februarja pa smo spremlili na pokopališču Bedford 27-letnega g. Ivana Česnika, doma iz Ajdovšine na Vipavskem. Neizprosna jetika mu je pretrgala nit življenja. Pokojnikovi starši, bratje in sestre prebivajo v begunskem taborišču blizu Rima v Italiji. Oba pokojnika sta prežela ob zadnji uri sv. popotnico in v miru božjem počivata v tuji zemlji.

Kakor na eni strani božja delka smrt kosi med nami, tako po drugi vile rojenice prinašajo v dvojini mri nove člane med naše rojake. Bog daj obilo zdravja in sreče!

V soboto 22. marca je v Birkenheadu vstopila po 2-letni pripravi v strogi karmeličanski red 21 letna Stefanija Mijatović, doma iz Prestanka na Krasu. Predpisane cerkvene obrede je izvršil škof J. A. Murphy iz Shrewsburyja. Obredom je prisostvoval njen brat in lepo številu Slovencev. Imenovana je prišla iz Nemčije v letu 1948 in delala v tekstilni tovarni. Po dveh letih si je izvolila redovni poklic. Tukajšnje katoliško časopisje je o tem dogodku veliko pisalo.

Na Veliki teden je bilo v galeriji Ashley, nasproti Westminsterke katedrale razstavljeno krasno slovensko umnostno delo — križev pot, slikan v začetku tega stoletja. To delo je ustvaril nepoznan slikar iz severne Istre. Je res nekaj posebnega in končne sodbe ne bomo mogli podati. Po sodbi kritikov je najboljša 7. postaja. To razstavo je obiskalo veliko ljudi. G. Žele iz Repentabra je našel ta križev pot in ga nekaj časa hranil. V London ga je prinesel g. Herbert, neki češki umetnik ga je pa restavriral in dal v okvire. Ta umetnina je bila prodana za ceno £1000. Sedanj lastnik ga je pripravljen prodati Slovincem. Začela se je akcija za odkup, da se ta redka slovenska umetnina ohrani nam in se ob pravem času vrne v naša slovenska svetišča.

V soboto 31. maja smo se v lepem številu zbrali v Bedfordu, da se poklonimo spominu vetrinskih žrtv ob 7. obletnici. Ob 11. uri je bila v tamkajšnji župni

Bločani

Cleveland, O. — Po dolgem nagovarjanju in razmotrivanju smo sklenili, da bomo imeli to letno sezono piknik za Bločane pod pokroviteljstvom Slov. moške zveze št. 17 na prijazni Zgončevi farmi. Ta kraj je kot nalašč za razgovore; v senci lepih, košatih dreves bo dovolj miz in stolov, za plesa željne pa bo pripravljen lep prostor, kjer se bodo lahko zavrteli.

Že leta in leta smo govorili o tem, da bi enkrat priredili tak piknik za rojake iz Bloške doline, saj nas je tu v Clevelandu in okolici na stotine.

Malokdaj se vidimo, le pri kakem pogrebu ali na svatbi. Veliko nas je v tej naši novi domovini, saj smo morali že v mladih letih zapustiti rojstno domovino, ker ni bilo dovolj kruha. Veliko je takih, ki se nismo videli že po 20 ali več let. V nedeljo dne 6. julija bo lepa prilika, da se vsi zopet snidemo. V lepi naravi bomo zapeli kako lepo slovensko pesem kot včasih v domovini.

Pripravili bomo dovolj jedade in pijače. Tudi oni, ki žele vedeti Bločane so dobrodošli. Z eno besedo, dobrodošli ste vsi. Dolenjci, Gorenjci, posebno pa rojaki od Moške zveze.

Na veselo svidenje 6. julija! Anton Tekavec.

cerkvi sv. maša za padle žrtve z lepim govorom, opoldne ob trhe pa je bila v dvorani šolskih sester žalna proslava in igra: "Župnik s cvetočega vinograda." Vse je lepo izpadlo, igra je bila dobro podana, čeprav je bilo veliko težav, saj so se nekatere igralci vozili po celo uro z vlakom k skušnjam. Proslave so se v lepem številu udeležili tudi bratje Srbi in nekateri domačini, ki jim je znana usoda teh žrtv. Naj ob tej priliki omenim, da so vetrinski dogodki iz leta 1945 tu prav dobro znani in da je kardinal Griffin potom B.B.C. že parkrat natančno objavil žrtve Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so bili izročeni Titu leta 1945. Odgovorni in časopisje pa molče.

V tekstilni industriji je nastala letos brezposelnost in je precej rojakov ob delo in zaslužek. Pravijo, da manjka materiala. Izgleda, da je temu kriva naglo naraščajoča nemška industrija in pomanjkanje kupcev. Rudniki, železna industrija in stavbenar podjetja pa delajo s polno paro in še tožijo o pomanjkanju delavcev. Veliko naših je menjalo delo, veliko jih je pa tudi odšlo v Kanado. Med njimi je bil tudi naš pevovodja in organist g. Jure Eržen, goriški rojak. Ljubil je pesem, zlasti za cerkveno pesem je ves gorel in živel.

Drugeče vse ponavadi. Nad nami se zbirajo temni oblaki in sleherni mirni Anglež računa, da je konec živčne mrzle vojne. Vso zadevo prepustimo Bogu in ga prosimo, naj ohrani svetu mir, saj gorja je že več kot dovolj. Bog živi! Peter Selak.

Nadškof Stepinac: Mašo sem lahko bral tudi v ječi

Neki ameriški duhovnik, ki se je nedavno vrnil iz Jugoslavije, je dejal, da mu je A. Stepinac, zagrebški nadškof izjavil, da je težko reči, da bi sedaj užival kaj več svobode, kot jo je imel v ječi v Lepoglavi. Omenjeni duhovnik pravi, da je vas Krašić, kjer živi nadškof, stalno zastražena. Nadškof je ameriškemu duhovniku ob priložnosti obiska dejal: "Res je da smem brati mašo in pridigati v cerkvi, toda mašo sem mogel brati tudi v ječi."

"Ne morem razumeti naše vlade," je dejal ta duhovnik, "da naša vlada, ki daje Titu vsakršno pomoč, ne zahteva od njega, da bi dal jugoslovanskim narodom vsaj osnovne življenske

svoboščine."

Nadškof je med drugim dejal, da ne bo prosil od Titove vlade nobene milosti ali kakih olajšav. Pripravljen je za vero prenesti vsako žrtev. Zanimivo je, kako skuša Titova vlada pritisniti Cerkev tudi z davki.

Omenjeni duhovnik poroča. Lani je komunistična vlada zahtevala od župnije v Krašiću 20,000 dinarjev davka. Letos pa zahteva kar 280,000. To je vsota ki jo revna fara ne bo mogla nikdar sama plačati. Nihče ne ve, kaj se bo v tem slučaju zgodilo z župnikom in cerkvijo.

Rim

Dne 25. aprila zjutraj je v Rimu nepričakovano umrl mšgr. Lodovik Kaas, znani voditelj nemških katoličanov pred prihodom Hitlerja na oblast. Bil je tajnik ekonomskega odbora vatikanske države in je bistveno deloval pri izkopavanjih pod kupolo bazilike sv. Petra. V Rim je prišel leta 1933, kjer je postal najprej kanonik pri sv. Petru, končno ga je papež imenoval za tajnika Kongregacije za oskrbo cerkve sv. Petra.

Sitne muhe

Sedaj ni še dosti muh, ker so prestale zimo samo bolj odporne, bolj trdožive, in tiste, ki so se jeseni skrile na bolj topla mesta, posebno v hlevih, kuhinjah in sploh toplejših prostorih. A kmalu se bo malopridna zalega razmnožila. Samice se bodo kmalu začele množiti, potem pa . . .

Potem pa si bo samica našla kakšno smetišče ali gnojišče in tam zalega skoraj 100 drobce-nih jajčec. Iz teh se izvalijo že po 24 urah beli breznožni črvički, ki začnejo takoj žreti in rastiti. Tako hitro raste ta nepridiprav, da mu je že prvi dan ob-lekca premajhna: ta se razpoči in iz nje izleze večji črviček. To se ponovi še dva zaporedna dneva. Četrty dan je črviček dorastel in se zarije v gnoj ali smeti, kjer se spremeni v bubo, ki sliči, na zunaj še najbolj prav majhnemu sodčku. Po treh dneh odskoči zgornji del sodčka in iz tega izleze razvita muha: ima rdečkaste očke, 6 nožic, dve krili . . .

In nova muha odleti v življenje, na delo. Živela bo še kakšnih 8 do 10 tednov, zato pa hiti . . . Še teden ni stara samica, pa se je že omožila in začne že po-legati jajčka. Za prvič samo okoli 100, potem pa vsakih 10 dni še enkrat toliko. Do septembra se razvije nad 10 novih rodov.

Iz enega mušjega para se bi v 5 mesecih razvil — če jih ne bi prej vrag vzelo — velikansko število potomcev.

Muhe moramo uničevati! Muh je več vrst tudi pri nas: od domače majhne pa do velike mesarske.

Vse pa so sitne! Vse mažejo. Svoje iztrebke odlagajo najraje na šipe in bolj svetle predmete v obliki temnih pik, ki so muka in sramota za pridno gospodinjno.

Nekatere vrste muh tudi pikajo.

V splošnem pa je muha zdravju zelo nevarna. Pri svoji hrani namreč muhe niso prav nič izbirene. Zrejo dobre in gnile ostanke, različno umazanarijo, vsako človeško hrano, požrešne pa so še posebej na sladkor. Tega pa ne more grizti in zato izbljuva na sladkor kapljo prej zavžite hrane, ki raztopi delček sladkorja in to muha posrka, seveda, če ima čas za to. Mi pa ta sladkor zavžijemo, damo ga otrokom in ni izključeno, da se nahajajo na tem sladkorju kakšne klice bolezni. Kaj mi vemo, kaj je muha prej žrla. Zanimajo otroci imajo večkrat tudi vnete sluznice okoli oči, kamor muhe prav rače posedajo.

Celo kopico bolezni prenašajo muhe: od hujših omenimo samo tifus, kolero, otroško grizo.

Dr. Josip Gruden

Zgodovina slovenskega naroda

Glavna bitka se je baje izvajala pri Feldkirchenu, kjer je Marjetino vojsko napadel koroški deželni maršal Friderik Aufenštajski s štajerskim, koroškim in kranjskim viteštvom. Dva tisoč (!) Čehov je baje takrat obležalo na bojišču, in vendar je Marjeta zmagała. Mnogo epizod se pripoveduje tudi o njenih napadih na razne gradove in o grozovitostih, ki jih je pri tem storila. Le trdni grad Ostrovica ji je kljuboval. — Vendar o vseh teh posameznostih pisatelji iste dobe ničesar ne pripovedujejo. Najbrže vojska ni bila tako krvava, kakor jo je pozneje naslikala domišljija imenovanih zgodopiscev.

V ljudskem spominu še vedno živi "krivousta" Marjeta in mnogo pripovedk je zlasti okoli Ostrovice o njej ohranjenih. Splošno jo slikajo poročila kot kruto, krvoločno žensko, ki ni imela nič nežnega na sebi. — Poroka z Ivarom Luksemburškim je bila pozneje razveljavljena. Marjeta se je v drugič omožila z Ludovikom Bavarskim, ki je hotel Tirolsko, Koroško in Kranjsko pridobiti svoji rodbini. Toda posrečilo se mu je le prvo deželo obdržati še nekaj časa v svoji posesti. Leta 1363. je Marjeta sama Tirolsko prepustila Habsburžanom.

Še le po hudih bojih sta prišla habsburška brata Oton "Veseli" in Albreht "Hromi" v mirno posest koroške vojvodine in z njo združene kranjske dežele.

Poklonitev kranjskega plemstva in duhovstva je sprejel Oton leta 1336. v Št. Vidu pri Stični, njegov brat Albreht pa dve leti pozneje v Ljubljani. Prvi je vladal le nekaj let (1339.).

Po njegovi smrti je Albreht II. sam z veliko modrostjo in odločnostjo gospodoval nad avstrijskimi deželami (leta 1339—1358). Bil je sicer hrom na nogah in rokah, v nosilnici se je dal prenašati od kraja v kraj. Vendar je bil ljudstvu zelo priljubljen vsled svoje preprostosti in previdnosti. Rekali so mu hromi ali močri Albreht.

Prepovedal je vsak dvoboj in izdal za Koroško poseben zakonik, v katerem so bile zabeležene starodavne deželne postave z mnogimi drugimi modrimi predpisi. Koroški stanovi so sprejeli ta zakonik kakor dragocen zaklad in ga z velikim spoštovanjem shranili v utrjenem gradu Ostrovici.

Zgodovina te dobe sicer ni bogata na izrednih zunanjih dogodkih, a tembolj se je vtisnila ljudskemu spominu po strašnih neizgovirih in uimih, ki so takrat zadele naše dežele.

Leta 1338. so prišle kobilice. Te požrešne živali so v srednjem veku večkrat v velikih tropah preplavile naše dežele in storile na sadežih mnogo škoda. Že leta 1195. beremo v nekem letopisu:

"Pri Lipnici na Štajerskem so se pojavile tako velike kobilice, da so bile skoraj podobne vrabcem (!). Priletele so skozi Ogrsko na Štajersko in Kranjsko in uničile vse, kar je raslo. Kadar so se dvignile, je postalo tako temno, kakor bi bilo oblačno vreme". Ljubenski letopis pripoveduje, da so se leta 1309. pokazale zlasti na Spodnjem Štajerskem, okoli Slovenjega Grada. Vitez Rudolf Ostrovrhar se je upal iti med nje. Železna oprava ga je varovala, da mu niso mogle do živga. Nekega hlapca Ulrika Sovneškega, ki se je na konju spustil med trumo, pa so z živaljo vred ogledale do kosti. Štajerskega so letele na Kranjsko in se

potem zaobrnila proti Zagrebu. Leta 1338. pa je bilo najusodnejše."

Opat Ivan iz Vetrinja, Slovenec po rodu, ki je zapisoval znamenite dogodke svoje dobe in nekateri drugi letopisci o tej strašni nadlogi približno sledeče pripovedujejo:

"V tem letu (1338.) je prišla od vzhoda nebrojna tropa kobilic, ki se je v mesecu juliju in avgustu razprostrla čez Poljsko, Češko, Moravsko, Ogrsko, Avstrijsko in Lombardijo tje do bregov reke Rena. Vse, kar je bilo vzkliko iz zemlje, so z divjo požrešnostjo ogledale do korenin. Pretrašeno ljudstvo je povsod napravljalo litanije in procesije in obupno stegalo roke proti nebu. Bilo jih je čudno gledati.

Letele so po zraku v urejenih vrstah, kakor trume vojakov in kadar so se spustile na tla, so napravile cele tabore. Vojkovodji so letali dan hoda pred drugimi trumami, kakor da hočejo poiskati pripraven kraj, kjer bi se naselila neizmerna množica. Okoli devete ure, ko so najprej posedli voditelji, se je spustila tudi druga truma na tla in se ni ganila z mesta do solnčnega vzhoda drugega dne, ko so se njihova, po rosi in mokroti obtežena trupla, vsled gorkih solnčnih žarkov nekoliko olajšala. Potem so se v trumah redno pomikale naprej, tako da je bila med temi živalicami opaziti prava vojaška disciplina.

Požrle so vso žetev, seno, travo do zadnje bilke, le vinogradev se niso dotaknile. Imele so po štiri perutnice, na glavi greben in njihovo truplo je bilo posejano s svetlimi pikami, kakor z žlahtnimi kamni, ki jih ženske našivajo na obleko. Celo na teku so se razmnoževale in so povsod popuščale svojo zalego. Mladiči so hitro zrastle in se pomnožili. V nekaterih krajih so mlado zalego, ki se še ni mogla dvigniti v zrak pokončavali z pobijanjem in ognjem. —

Strašno je bila gledati, kadar so priletele. Že od daleč se je slišalo zamolklo šumenje. Ko so prišle bližje, so razširjale strašen smrad in letele tako na gosto, da je solnce zatemnelo."

Kranjski zgodopisec Valsvoar še pripoveduje, da je dal moravski mejni grof Karol (poznejši cesar Karol IV.) izmeriti tako trumo kobilic, ki je bila sedla na zemljo. Merila je po tri remške milje na dolgost in širokost.

V poznejših časih so se kobilice še večkrat pojavile, vendar ne več s toliko silo, kakor leta 1338.

Nove nadloge so zadele naše dežele desetletje pozneje: potres in kuga.

Vsi zgodopisci tedanjega časa v živih barvah na široko opisujejo grozo razdejanja, ki ga je povzročil strašni potres leta 1348.

Bilo je na praznik izpreobrnjenja sv. Pavla dne 25. januarja, okoli 3 ure dopoldne, ko je vse dežele od Adrije do Donave pretresel močan sunek, kakor črna se ni blo čutiti od stvarjenja sveta. Koroško in Kranjsko je njegova sila najhujše zedela. Lepo je sijalo solnce ob treh popolane. Kar se strese zemlja z grozno silo. Zvonovi so sami zapeli. Razdejanj je bilo 26 mest, mnogo cerkva in nad 40 gradov. Krasna bazilika v Akvileji je skoraj postala razvalina. Treslo se je po vsem Frijskemu, da so se rušili stolpi in trdna poslopja. Ljudi in živino so podsuli padajoči zidovi. Stresala se je zemlja 40 dni in večkrat tudi v dveh naslednjih letih.

(Dalje prihodnjic.)

1952	JUNE	1952
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

JULIJ

20. — Pevski zbor "Slovan" priredi piknik na Kaliopovi farmi na Eddy Rd.

27.—Zveza društev Najsvetejšega Imena priredi na "Močilni. karjevi farmi" "Slovenski katoliški dan."

31. ter 1., 2. in 3. avg. — Katoliški vojni veterani šte. 1655, priredijo karnival in bazar na dvorišču šole sv. Vida.

AVGUST

3. — Dan KSKJ Jednota priredi piknik na farmi Društva sv.

Jožefa št. 169 KSKJ (bivša Močilnikarjeva farma).

OKTOBER

18. — Podružnica št. 10 Slov. žen. zveze praznuje v Slov. domu na Holmes Ave. 25. Letnico svojega obstoja.

NOVEMBER

15. — Društvo "Kras" št. 8 SDZ praznuje 40-letnico s posebno prireditvijo.

DECEMBER

7. — Pevski zbor "Slovan" priredi v AJC, Recher Ave. svoj običajni jesenski koncert.

1500-letnica razdejanja Ogleja

Letos poteče 15 stoletij, odkar je hunski kralj Atila razdejal in požgal Oglej, takratno kraljico Jadranskega morja.

Huni so bili divje, roparsko mongojsko pleme, ki so ob preselejanju narodov pridrl iz Azije v Evropo ter plenili in požgali od Carigrada po vsem Podonavju pa tja do Francije in Italije. (O njih poročajo zgodovinarji, da so bili nizke postave, močnega tilnika in grde zunanjosti. Noč in dan so prebili na svojih grdih, toda trpežnih konjih, le svoje žene in otroke so prevažali na vozovih, kjer so jim žene tkale obleko, katere niso odložili, dokler ni na njih popolnoma razpadla. Z

divjim krikom so se zagnali v obliki klina v boj, utrjenih mest na splošno niso napadali. Dane besede niso držali; nezvestoba, zvitost, prevara so bile njihove značilne lastnosti).

Njihov slavni kralj Atila je bil hraber, toda brezsrčen vladar, ki je umoril svojega lastnega brata Bledo in ki je reimskega škofu, ki ga je prosil, da bi prizanesel mestu Reimsu, z enim samim mahljajem odsekal glavo.

Leta 1451. so pridrli Huni v Severno Francijo ter oblegali Pariz, ki ga je sv. Genovefa s pomočjo pariških deklet branila in rešila. Prišli so do Orleansa in ga brezuspešno oblegali. Sled-

njič so se utaborili pri Chalons sur Marne, kjer je prišlo še isto leto (451) med Huni in združenimi Rimljani, Zapadnimi Goti, Franki in Alemeni do znane zgodovinske bitke na Katalavskih poljih. Zgodovinarji poročajo, da je po tem boju pokrivalo kakih 162 tisoč trupel ondotno bojišče. Čeravno je bila bitka neodločena, se je Atila umaknil in se vrnil v Panonijo.

Drugo leto (452), torej pred tisoč petsto leti, je udaril Atila proti Italiji. Drvel je čez naše dežele, kjer pa še ni bilo Slovencev, ter prišel pred mesto Oglej. Prebivalci Ogleja so se po večini umaknili v Gračevo in na lagune, kjer so postavili temelj za poznejše Benetke. V Gračevo se je umaknil tudi tedanji oglejski škof Sekund, v Ogleju samem je ostal le del prebivalstva z rimskim poveljnikom Kajem Venapijem, ki se je odločil, da bo branil mesto. Toda ves odpor oblegancev je bil zaman. Oglej je padel po treh mesecih Hunom v roke, ki so neusmiljeno pomorili kakih 30,000 ljudi, opleni mesto ter ga zažgali, nato pa drveli dalje, moreč in pleneč, po Severni Italiji, prav kakor pravi naš pesnik Anton Aškerc:

Razsut in požgan je Oglej,
kralj Atila drvi naprej
kot burja ob obali;
mori, požiga, pali.
(Atila in ribič).

Nadaljni cilj Atilov je bil Južna Italija, predvsem pa bogati Rim, toda ob reki Mincio je prišel Atili papež sv. Leon Veliki z rimskim senatorjem Avienom naproti ter ga prosil milosti za Rim in za vso Italijo. In zgodilo se je čudo: brezsrčni Atila se da pregovoriti in opusti svoj načrt. Neka legenda pravi, da je videl Atila za papežem angela oz. sv. Petra, ki mu je pretil z mečem. Atila se je vrnil v Panonijo, kjer je drugo leto potem (453) žalostno končal. Jutro po njegovi poroki z burgundsko kraljico Hildo so ga našli mrtvega v njegovem šotoru, poleg njega pa njegovo jokajočo ženo. Mnogi so mnenja, da ga je ravno ona umorila ter maščevala s tem svoje pobite burgundske sorodnike. — Atilovo truplo so položili kakor pravi poročilo, v tri krste: zlato, srebrno in železno. Da bi nihče ne zvedel za kraj njegovega groba, so ga pokopali ponoči ter umorili njegove pogrebece.

Po Atilovi smrti je njegovo kraljestvo kmalu razpadlo, hunsko ljudstvo pa brez sledu izginilo. Pridrveli so Huni kot orkan, a so k sreči kmalu izginili. Sv. Cerkev so zasekali globoke rape. Pomorili so na sto tisoče kristjanov ter od Balkana po vsej srednji Evropi, tja do Rena in Seine, požgali vse hiše božje. V nekaterih krajih so krščanstvo do korenine iztrebili.

Toda kljub vsem tem opustošenjem je krščanstvo po vseh teh krajih kmalu zopet oživel. Tu-

di Oglej je zopet vstal ter postal žarišče krščanske vere in kulture tudi za nas Slovence, ki smo se dobro stoletje pozneje (568) na tem ozemlju naselili.

IZ SLOVENIJE

"Prostovolci" za klanje leta 1945

Komunisti leta 1945 pri množičnih pokoljih niso nikomu dali povelja, naj pobija svoje nasprotnike, marveč so enostavno pozvali, naj se priglasijo prostovolci. Teh prostovolcev, podvorce, je bilo vedno dovolj. In ti so lahko svobodno in prosto izvrševali "osebna" obračunavanja s svojimi žrtvami in jih klali ter pobijali po mili volji.

Pet smrtnih žrtev v Martuljkovi skupini

Prve dni maja se je v severni steni Špika v Martuljkovi skupini odigrala velika gorska tragedija, v kateri so našli smrt bratje Ivan, Milan in Jože Uršič, vsi trije slušatelji ljubljanske univerze, Hinko Maraus, dijak Tehnične srednje šole v Ljubljani in Franc Karner, sodni uslužbenec, sami mladi fantje v starosti od 21-25 let. Fantje so se podali iz koč v Martuljku proti Frdamanim policam. Med potjo so se premislili in vstopili v Dibonovo smer v severni steni Špika in priplezali že do Dibonovega kamina. Ker je začel padati dež se je prva naveza — 2 plezalca — odločila za vrnitev. Pri tem je enemu fantu spodrsnilo in oba sta zgrmela na snežišče 200 m globoko med špikom in Frdamanovimi policami in sta bila takoj mrtva. Ko so ostali trije opazili nesrečo, so se zavarovali v steni in čakali na rešitev. Predno je pa ta prišla, sta dva plezalca umrla radi onemoglosti in izčrpanosti, tretji pa je po rešitvi tudi iz istih vzrokov izdihnil.

Izpoved prebežnika iz Titovine

V zadnjem času se je znova močno dvignilo število prebežnikov iz Titovine v svobodni svet. Z enim teh zadnjih v maju je imel priliko govoriti tudi naš prijatelj v Trstu. Ves pogovor z njim si je zapisal in nam prejšnji teden poslal najvažnejše odstavke iz njegove izpovedi, ki so naslednji:

Dražgoše še niso obnovili

Poleg Rašice, ki so jo Nemci požgali kot prvo, so zaradi svoje žalostne usode znane posebno Dražgoše. To je bila lepa vas na Gorenjskem, ki so jo po partizanski krivdi Nemci do tal požgali. Človek bi sodil, da bi morala biti vsaj ta vas že zdavnaj popolnoma obnovljena. Kaj so naredili Čehi s svojimi Lidicami? Ves svet jih pozna in zrasle so nove že takoj prvo leto po osvoboditvi. Pri nas je bilo takih Lidic na stotine, toda krivdo za nje nosijo v nemali meri partizani sami. Pri ogromnem razdejanju, ki je zadelo našo domovino, je razumljivo, da ni mogoče vsega takoj popraviti, toda Rašica in Dražgoše, ki smo ju vedno omenjali kot simbol nemškega nasilja, bi zaslužili obnovo za davno. "Osvoboditelji" so to vaščanom tudi takoj po požigu obljubili, toda kaj to njim danes mar. V Dražgošah je bilo doslej obnovljenih 33 stanovanjskih hiš, 11 jih je v gradnji, 15 jih pa leži še vedno v razvalinah. In to sedem let po osvoboditvi. "Slov. Poročevalec," po katerem to vest posnemamo, pravi, da bo treba dobro premisliti, predno se začne kaj zidati (v Dražgošah). Torej izgledi tudi za bodoče niso rožnati.

Najdaljši viseči električni vod na svetu

Višji svet javnih del je odobrila načrt za postavitve visečega električnega voda nad Mesinsko morsko ožino. Po tem vodu bo dobivala Sicilija kakih 200 - 300 milijonov kilovatnih ur elektri-

čne energije na leto. Sicilija trpi namreč na pomanjkanju električne energije radi pomanjkanja vodnih bazenov. Okoli 70 odstotkov svojega električnega toka dobiva Sicilija od svojih termoelektričnih central, ki jih združuje s pomočjo premoga oziroma nafte. Ta tok je seveda dražji kot oni, ki ga nudijo centrale na vodni pogon. Radi tega je uporaba električnega toka na Siciliji zelo omejena: na vsakega prebivalca pride le 70 kw ur na leto, med tem ko dobi Južna Italija 150, Srednja Italija 420 in Severna Italija celo 590 kw ur na glavo.

Da bi spravili električni tok iz italijanske celine v Sicilijo, so mislili prvotno zgraditi pod Mesinsko morsko ožino posebno galerijo (tunel), ki naj bi služila obenem za avtomobilski, kamionski in celo za železniški promet. Toda izvedba tega načrta bi stala preveč denarja, poleg tega je ondotni svet vulkanske narave (Etna!) ter izpostavljen potresnim sunkom. Prav lahko bi se zgodilo, da bi pri graditvi take galerije naleteli na podzemelske predele žareča lave ali pa da bi kak potres poškodoval že zgrajeno galerijo. Zato so se po mnogih posvetih in poiskanih odločilih, da zgradijo nad morsko ožino viseči električni vod, ki bo vodil iz kalabrijskega kraja Torre Cava in siciljski Torre di Faro. Na obeh straneh Siciljske ožine bodo postavili po en jeklen, 224 metrov visok stolp; med obema stolpoma pa bodo napeli štiri 3,653 m dolge žične vode. Ti vodi bodo v svoji najnižji legi, to je v sredini, še vedno 70 metrov nad morsko gladino, tako da bodo lahko še tako velike ladje brez vsakega strahu plule pod njimi.

Kupujte Victory bonde!

Moški dobljo delo

Delavci za Foundry (livarno)

Morajo biti pripravljeni delati katerikoli shift
Dobra plača od ure in
povišci za življenske potreščine
Govorite z Mr. Wilson osebno v
našem Employment uradu na
ENGLE RD., južno od
Brookpark Rd.

FORD MOTOR CO.

17601 Brookpark Rd.
Cleveland, O. (125)

Nočno delo

Išče se moški, da bi pomival posodo ponoči v restavraciji.

Sorn's Restaurant
6036 St. Clair Ave.

(x)

MALI OGLASI

Farma naprodaj

Znana Felix Surtz-ova farma naprodaj, 135 akrov. Za pojasnila se oglašite na 19901 Pawnee Ave. (125)

Gostilna naprodaj

Naprodaj je gostilna z dvema licencama, D-1 in D-2, na 8001 Aetna Rd., blizu tovarnen. Zelo ugodna prilika. Pokličite MI 1-9858. (124)

Ali ste prehlajeni?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad. Pridite takoj, ko čutite prehlad.

Mandel Drug

15702 WATERLOO RD.
KE 1-0034

ČE HOČETE PRODATI VAŠE POSESTVO

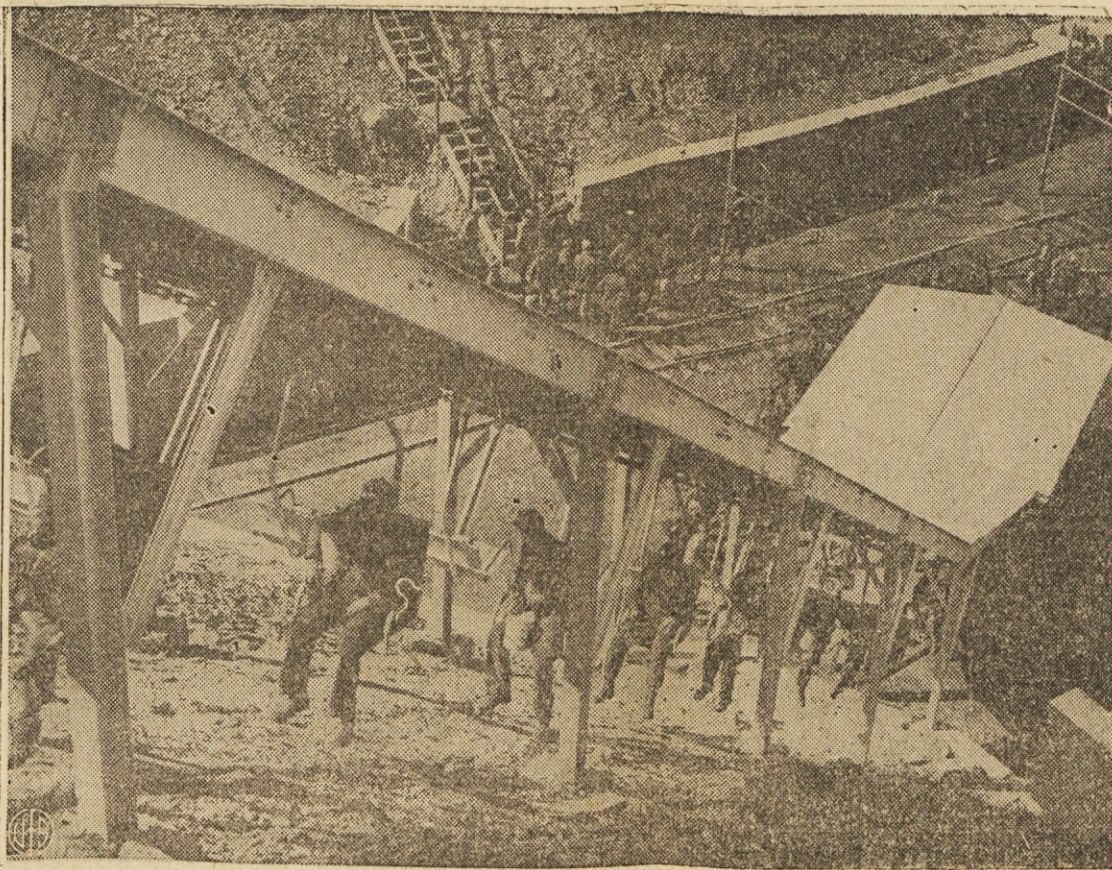
Mi imamo kupce z gotovino. Za hitro postrežbo pokličite JOS. GLOBOKAR
986 E. 74th Street
HE 1-6607

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogal St. Clair Ave in E. 68 St.

LEP POSNETEK — Nek spreten fotografar je ujel na filmski trak tale prizor. Galeb se je pognal za ribo, ki mu jo je nekdo vrgetl.

TUDI RUDARJI SO PRISLI ENKRAT NA RAČUN — U. S. Steel je pri svojem rudniku št. 14 v Gary, Ind., zgradila vzpenjačo, podobno vzpenjačam, ki vozijo smučarje v velikih sportnih središčih na vrh smučišč. Toda po tej vzpenjači se ne bodo vozili smučarji, ampak rudarji na poti iz rudnika do oblačilnic in umivalnic, ki so precej visoko v hribu.

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

A medtem se je po enoteden-skem počitku naznanilo, da prihaja pomožne čete. Knez je šel takoj naproti — in res je srečal gospoda Junaša Tiškieviča, vojvodo kijevskega, ki je prišel s poldrugim tisočem dobrih ljudi, in z njim Krištof Tiškievič, podsodnik bralavski, mladi gospod Aksak, še pravi deček z dobro opremljenim huzarskim praporcem in mnogo šlahte, kakor gospoda Sienutovi, Polubinski, Žetinski, Jelovicki, Kiezdeji, Buguslavski, nekateri s četami, drugi brez, vse sile skupno blizu dva tisoč konj, brez družine. Knez se je torej zelo razveselil in je hvaležno povabil gospoda vojvodo do svojega stanovanja; ta se ni mogel načuditi njegovemu uboštvi in preprostosti.

Zakaj knez je sicer živel v Lubniji po kraljevsko, a na pohodih si ni privoščil nobenih ugodnosti, hoteč dati vojakom dober zgled. Stanoval je v eni izbi, ki se je gospod vojvoda kijevski radi svoje debelosti komaj stisnil vanjo; moral ga je njegov sluga od zadaj pehati vanjo. Razen mize, lesenih klopi in lesenega ležišča, pokritega s konjsko kožo, ni bilo v sobi nič drugega, edino pri vratih je bil slamnjak, na katerem je spal sluga, vedno pripravljen za postrežbo. Ta preprostost je vojvodo zelo iznenadila, ker je ljubil ugodnost in se je vozil s preprogami.

Vstopil je torej in zavzet gle-

dal na kneza, čudeč se, kako se je mogel tako velik duh nastaniti v taki preprostosti in takem uboštvi. Videi je knez vsa sili na sejmi v Varšavi, bil mu je celo v daljnem sorodstvu, ali bliže ga ni poznal. Šele ko je začel govoriti z njim, je takoj spoznal, da ima opraviti z nenavadnim človekom. In on, stari senator in stari vojak-veseljak, ki je kolege senatorje klepal po ramenih, knezu Dominiku Zaslavskemu pravil "moj ljubček" in bil s samim kraljem zaupen, si ni upal biti s Višnievskim tako zaupen, dasi ga je knez sprejel prijazno, ker mu je bil hvaležen za pomoč.

"Gospod vojvoda," je rekel, "hvala Bogu, da ste dospeli s svežimi ljudi, ker sem se poganjaj že s poslednjim dihom."

"Videl sem na vojaki vaše knežje milosti, da so se reveži utrudili, kar tudi mene nemalo vznemirja, ker sem prišel s prošnjo, da bi mi vaša knežnja milost prišla na pomoč."

"Ali je sila?"

"Periculum in mora, periculum in mora! Razbojništva se je priteplo kakih deset tisoč, a nad njimi Krzivos, kateri ima, kakor sem slišal, povelje na vašo knežjo milost. Ko pa je dobil vest, da je vaša milost krenila proti Konstantinovu, jo je udaril tje in je sedaj spotoma oblegaval Mahnuvko in jo tako opustošil, da ne more tega noben jezik dopovedati."

"Slišal sem tudi jaz o Krzivosu in sem ga čakal tu; a ker se mi je ognil, vidim, da ga moram sam iskati. Res je, stvar ne trpi odlašanja. Ali je dosti rezerve v Mahnuvki?"

"Da, v gradu je dvesto Nemcev, zelo dobrih, ki držijo še nekaj časa. A kar je najhujše, ker je prišlo v mesto mnogo šlahte z rodbinami, mesto pa se ne more dolgo braniti, ker je utrjeno samo z nasipom in kolovjem."

"Res je, stvar ne trpi odlašanja," je ponovil knez.

In potem se je obrnil k slugi:

"Zelenjski!" je rekel, "teci po polkovnike."

Vojvoda kijevski je sedel medtem na klopi in sopihal — malo se je pri tem ogledoval po večerji, ker je bil lačen, a jedel je rad dobro.

Vtem so se zasliale stopinje in vstopili so knežji oficirji — črni, shujšani, bradati, z vpadlimi očmi, s sledovi neizrednih trudov na obrazih. Poklonili so se molče knezu, gostom in čakali, kaj poreče.

"Gospoda," je rekel knez, "ali so konji pripravljeni na pot?"

"Da."

"Gotovi?"

"Kakor vedno."

"Tedaj dobro. Črez uro se dvignemo na Krzivosno."

"He?" je rekel vojvoda kijevski in zavzet pogledal gospoda Krištofa, podsodnika bralavskega.

In knez je gevoril dalje: "Gospod Poniatovski in Vieršul gresta prva. Za njima pojde Baranovski z dragoni in črez uro mi odidejo i topničarji Vurclovi."

Poklonivši se, so polkovniki zapustili izbo — in črez nekaj časa so se razegale trombe igraje posejanje. Vojvoda kijevski se ni nadejal take naglosti in je tudi ni želel, ker je bil izmučen in utrujen od pota. Računal je s tem, da se en dan odpočije pri knezu in še več — a tu je bilo treba takoj zasesti konja, ne da bi se bil na-

spal, ne da bi se bil najedel.

"Milostivi knez," je rekel, "ali dospejo vaši vojaki do Mahnuvke, ker sem videl, da so stršno utrjeni in pot pe dolga."

"Naj gospoda radi tega ne boli glava. Kakor na veselico gredo oni v boj."

"Vidim to, vidim. Srčen vojak, toda tudi moji ljudje so utrujeni."

"Rekel si, ospod: periculum in mora."

"Da; toda mogli bi se črez noč odpočiti. Mi prihajamo izpod Hmielnika."

"Gospod vojvoda, mi iz Lubniji, z Zadnjeprija."

"Cel dan smo bili na potu."

"Mi cel mesec."

Reksi je knez odšel, da bi osebno uredil pohod, vojvoda pa je izbulil oči na podsodnika, gospoda Krištofa, udaril z rokami po kolenih in govoril:

"Glej, zdaj imam, česar sem iskal. Dal Bog, da me tu z gladom ne umore. Prišel sem z dežja pod kap. Prihajam po pomoč, mislim, da po velikem trudu odijemo po dveh, treh dneh, a tu mi niti ne dajo, da se odihnem. Naj jih vrag vzame! Jermen pri širemne mi je odrgnil nogo, ker mi ga je ta izdajica sluga slabo pripel, v trebuhu mi kruli ..., naj jih vrag vzame! Jaz sem tudi star vojak, morda sem se več vojne naužil nego ti-le — ali ne tako lap, cap! To so hudiči, ne ljudje, ne spe, ne jedo — samo bi-jejo se. Kakor mi je Bog mil, oni nikdar ne jedo. Ali si videl te polkovnike, gospod Krištof — ali ne izgledajo kakor spektra. Kaj?"

"Ali imajo ognjevito fantazijo," je odgovoril gospod Krištof, ki je bil vojak od srea. "Moj Bog! Koliko zmešnjave in nereda je po drugih taborih, kadar je treba odhajati, koliko beganja, urejevanja vozov, pošiljanja po konje — in tukaj —

ali slišiš? Evo lahki prapori že gredo."

"Res je tako: Človek bi kar obupal!" je govoril vojvoda.

In mladi gospod Aksak je sklenil svoje dečje roke:

"Ah, velik je to vojskovodja, ah, velik vojak!" je govoril navdušeno.

"Gospodine, tebi se cedi še mleko pod nosom!" se zadere nanj vojvoda. "Cunctator je bil tudi velik vojskovodja — razumeš?"

Vtem je vstopil knez:

"Gospoda, na konja! Gremo!"

Vojvoda ni vzdržal:

"Veiite, milostni knez, da mi dajo kaj jesti, ker sem lačen," je vzkliknil nejevoljno.

"I, gospod vojvoda!" je rekel knez smeje in prijemši ga za rame, "oprostite, oprostite; iz vsega srca, a na vojni človek pozabi take stvari."

"Kaj gospod Krištof, ali ti nisi med dejal, da oni ne jedo?" re-

še vojvoda, obrnivši se k bralavskemu podsodniku.

Večerja ni dolgo trpela in par ur pozneje je celo pehota že zapustila Rajgrad. Čete so krenile na Vinico in Litinj proti Omielniku. Spotoma je naletel Vieršul v Savevki na tatarski oddelek, katerega sta skupno z gospodom Volodijovskim uničila, osvobodivši več sto ujetnikov, samih deklet.

Tam se je že začel napuščati kraj, poln sldov Krzivosove roke. Stržiavka je bila požgana, njeno prebivalstvo pobito na strašen način. Očividno so se nesrečneži upirali Krzivosu, za kar jih je divji vodja izročil meču in plamenu. Pri vohodu v vas je visel na hrstu sam gospod Strzigovski, ki so ga Tiškievičevi ljudje takoj spoznali. Visel je popolnoma nag, a na prsih je imel grozen venec, zložen iz glav, nanizanih na vrv. To so bile glave njegovih otrok in njegove žene.

V sami vasi, do tal požgani, so prapori opazili ob obeh straneh poti dolgo vrsto kozaških "sveč", t. j. z rokami vzdignjenimi nad glavami, privezanih na žrdi, ki so bile zabite v zemljo, obvitih s slamo, politih s smolo in zažganih ob dlani. Večji del je imel le požgane roke, ker je najbrž dež ustavil nadaljnji ogenj. A grozna so bila ta trupla s spačenimi obrazi, iztezaajočimi proti nebu črne ogorke.

Smrad po guilobi se je širil okoli. Nad stebri so se zgrinjale jate vran in kavk, ki so se vreseče umikale bližajoči se vojski z bližnjih stebrov, hoteč se stiti na oddaljene. Nekoliko volkov je zbežalo pred prapori goščavo. Vojske so se molče pomikale skozi strašno alejo in štele "sveče". Bilo jih je preko tri sto. Zapustili so naposled to nesrečno vasico in se odahnil na svežem poljskem zraku. A sledovi pustošenja so segali dalje. Bila je prva polo-

vica julija. Žita so ravno dozorevala in pričakovati je bilo zgodnje žetve.

Toda vse njive so bile deloma požgane, deloma pohojene, povaljene, steptane. Zdelo se je, da je vihar prišel na njive. In res za nje najgroznejši vseh

viharjev — domače vojne. (Dalje prihodnjič)

—Ameriški farmarji so imeli l. 1950 2.5 milijona tovornih avtomobilov, l. 1941 pa samo 1.3 milijona.

SEDAJ JE ČAS — da si še lahko izberete LEP LOT za vaš bodoči dom v EUCLIDU in okolici! Kajti vi vsi veste, da dobrih lotov resnično primanjkuje! MI imamo na razpolago še nekaj lepih lotov, na katere vam postavimo hišo po VAŠEM OKUSU!

Ustavite se v našem uradu za podrobnosti!

KOVAC REALTY

960 East 185th Street

KE nmore 1-5030

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

5117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

Ali veste, da je 15 milijonov ljudi v Ameriki

izpostavljeno vsled svoje odvisne teže najrazličnejšim boleznim? Zavarovalnice zahtevajo od njih višje pristojbine, ker računajo z njihovim krajšim življenjem. Če ste tudi Vi med njimi, Vam je sedaj mogoče odvrti nevarnost, ki Vam preti.

S stalno rabo enkrat na teden, po zdravniškem predpisu tudi večkrat, boste dobili nazaj ono zdravo težo, ki odgovarja Vaši postavi.

Zdravilna kopel stane samo \$25.00 v naši delavnici v Clevelandu, kjerkoli v U.S.A. \$27.50 z vpošteto poštnino, zavarovalnino in sales-taxo. Ničesar ni treba kupovati posebej. Pišite po pojasnila:

CHERNE HEALTH BATH

6904 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

Roman o ljudeh, ki jih žejja po svobodi

Zgodba o globoki ljubezni dveh mladih ljudi, njenem gorečem idealizmu in samožrtvovanju za svobodo

"Ljudska pravica" in "Ljudska demokracija" razgaljeni v ostri luči satire.

Roman, ki ga čitajo povsod, kjer živijo Slovenci v svobodi: v Severni in Južni Ameriki, v Avstraliji, Angliji, Franciji, Italiji, na Tržaškem, Goriškem in Koroškem, v Egiptu in celo v Siamu.

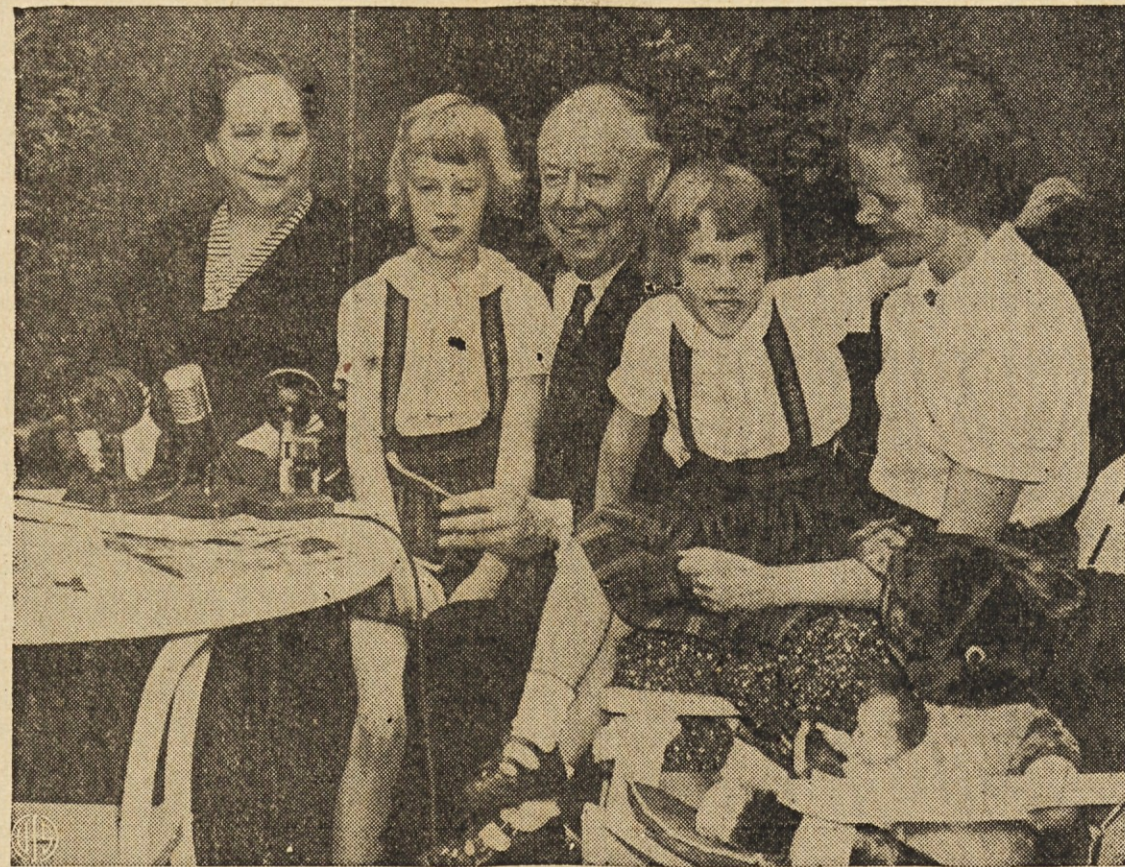
TE KNJIGE NE BI SMELO MANJKATI V NOBENI SLOVENSKE NEKOMUNISTIČNI HISI!

Trdo vezan, 274 strani, z lepo naslovno sliko. Cena \$3.00. Denar pošljite z naročilom.

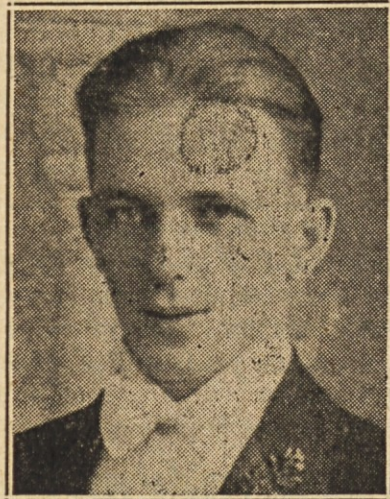
Naroča se pri:

AMERIŠKA DOMOVINA ali
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, O.

TRIGLAV PUBLISHING
1107 E. 74 St.
Cleveland 3, O.

ČAS ZA POČITEK — Na domu senatorja Roberta Tafta v Georgetownu, D. C. so se zbrali člani družine upov polnega kandidata za predsednika Združenih držav v času, ko to počiva po trudopolnih zborovanjih širom držav. Od leve na desno sede: Mrs. R. Taft, vnukinja Maria, stara 8 let; senator Robert Taft; vnukinja Martha, stara 5 let in Mrs. William Howard Taft, mati dveh deklic in snaha senatorja.

V blag spomin

SEDME OBLETNICE SMRTI BLAGEGA IN NEPOZABNEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Adamitch

ki je umrl 20. junija 1945

Dragi soprog in ljubljeni oče, hitro, prehitro nas si zapustil, že je minilo sedem let, odkar Te med nami že nič več ni.

Grenka žalost nam polni srce, a po licih pa tečejo grenke solze, vedno žalujemo mi vsi za Teboj, a Ti želimo večni mir in pokoj.

Zalujoča ostala:

MARY, soproga
JOSEPH, sin

Cleveland, O., 23. junija 1952.

FANT IMA SVOJE MUHE — Larry French, najmlajši "učitelj" umetnosti na svetu čaka navdahnjenja, ko gleda preko pokrajine. Larry je verjetno res najmlajši "učitelj" umetnosti na svetu, toda to ga ne zanima veliko in pravi, da bo ta "poklic" opustil, ko bo malo starejši — sedaj ima komaj 10 let. Uči v osnovni šoli v Claremont County, Ohio, vsak ponedeljek dopoldne. Dečko želi postati odvetnik ali pa zdravnik. Bo treba še malo počakati, bi dejali.